Ari Þorgilsson Froði
Íslendingabok

NORDISK FILOLOGI

TEKSTER OG LÆREBØKER TIL UNIVERSITETSBRUK

SERIE A: TEKSTER

ARI ÞORGILSSON HINN FROÐI

ÍSLENDINGABÓK

Utgitt av

ANNE HOLTSMARK

DREYERS FORLAG
OSLO

SVENSKA BOKFÖRLAGET
NORSTEDTS/STOCKHOLM

EJNAR MUNKSGAARD
KØBENHAVN

Utgitt med bidrag av
Universitetet i Oslo

ÍSLENDINGABÓK

NORDISK FILOLOGI

TEKSTER OG LÆREBØKER TIL UNIVERSITETSBRUK

Utgitt under ledelse av

JÓN HELGASON
TRYGVE KNUDSEN — PETER SKAUTRUP
ELIAS WESSÉN

A. Tekster

5. bind. Íslendingabók

DREYERS FORLAG
OSLO

SVENSKA BOKFÖRLAGET
NORSTEDTS/STOCKHOLM

EJNAR MUNKSGAARD
KØBENHAVN

ARI ÞORGILSSON HINN FRÓÐI

ÍSLENDINGABÓK

Utgitt av

ANNE HOLTSMARK

DREYERS FORLAG
OSLO

SVENSKA BOKFÖRLAGET
NORSTEDTS/STOCKHOLM

EJNAR MUNKSGAARD
KØBENHAVN

NORDISK FILOLOGI

skal omfatte en rekke tekster og lærebøker for morsmålsstuderende ved de nordiske universiteter.

Redaktør for serie A (tekster) er

Jón Helgason

1. Manuskripter.

Ari Fróði: Íslendingabók er overlevert i to håndskrifter, *AM 113 a fol* som vanlig blir kalt *B*, og *AM 113 b fol* som kalles *A* fordi det er det beste av de to. *A* er lagt til grunn for nærværende utgave. Begge hskr. er skrevet av presten Jón Erlendsson i Villingaholt, det første datert 1651. De er skrevet av etter samme forelegg *M*, et hskr. fra middelalderen, som siden er gått tapt. Jón Erlendsson skrev etter oppdrag av biskop Brynjólfur Sveinsson. Ved slutten av *113 a* har han skrevet:

Þessar Schedæ Ara prestz frõda og frãsogn er skriffud epter hanz Eigenn handskrifft aa bõkfelle (ad menn meina) i Willingahollti aff Ione p. Ellendssyne Anno Dñi 1651. manudaginn næstann epter Dominicam jubilate. Ion Ellendsson p. Mpp.

M gikk altså dengang for å være Ares eget ms., og biskopen ville ha en så tro kopi som mulig. Derfor ba han Jón prest om få en bedre og mer nøyaktig avskrift. Jón skrev da *AM 113 b;* det er skrevet med stor fraktur; det er satt åpen plass til store initialer ved begynnelsen av hvert kapitel; flere av bokstavformene er ellers fremmede for 17. årh.s skrift. Det ser ut som om han har villet kopiere *M* linje for linje, bokstav for bokstav. Initialene har han enten ikke våget å gi seg i kast med, eller *M* kan også ha vært uferdig og ha hatt åpen plass til dem. Noen helt pålitelig avskriver var Jón prest ikke; sammenlikning med første avskrift, *B*, viser at det er feil i *A* også.

Árni Magnússon fikk *A* av presten Þórður Jónsson på Staðarstaður og *B* av Þorlákur Þórðarson; mellom 1680 og 1690 tok han en avskrift av *A*, nå *AM 366 4to*. Han overførte også variantene fra *B* som marginalier i *A*, han forberedte en utgave og forfattet en kommentar og en oversettelse til latin (nå *AM 364* og *365 4to*).

To kapitler av Íslendingabók er direkte kopiert i andre skrifter; begge synes å gå tilbake på håndskrifter som er eldre enn *M*.

Kap. IV er tatt opp i et meget gammelt håndskrift av Rímbegla, *Gl. kgl. Saml. 1812 4to*, trykt av Ludvig Larsson i: Äldsta delen av codex 1812 4to. . Kbh. 1883, s. 7—8; også trykt Alfrœði íslenzk II, s. 65, ved Nat. Beckman. Ifølge Beckman er *1812* skrevet år 1187. Stykket er da ikke skrevet av etter *M* som må ha vært adskillig yngre, men noen eiendommelige stavemåter som *1812* og *M* har felles, tyder på at de har felles forelegg; *1812* skriver -firþcr, *A* (i kap. III) -firþer som må være lest feil, *M* har hatt -firþcr. þorolps *A* og *1812* (daterer dermed overgangen fs > ps før 1187); *A* og *1812* bruker ags. ƿ, hvilket ikke er alminnelig så tidlig i isl. skrift, men *M* må altså også ha brukt ƿ. Teksten fra *1812* er trykt av som variant til kap. IV.

Kap. V er overlevert i de fleste håndskriftene av Hœnsa-Þóris saga. Det hører ikke opprinnelig til i sagaen, men er det riktig som Barði Guðmundsson hevder (Skírnir 1937, s. 64) at det er tatt inn i sagaen etter notater som Are gjorde da han holdt på å skrive Íslendingabók, bør det være med i en utgave av Ares tekst selv om det nå bare fins i sene avskrifter. Teksten er gjengitt som variant til kap. V etter utg. av Hœnsa-Þóris saga i Íslenzk Fornrit III, s. 39.

2. Utgaver.

Faksimile: Are hinn Fróðe Þorgilsson: Íslendingabók. Tilegnet Íslands Alting 930—1930 af Dansk-Islandsk Forbundsfond. Udg. ved Finnur Jónsson. København 1930. — Inneholder faksimile av *A*, transkribert tekst, oversettelse og kommentar.

Fullstendig bibliografi over utgaver fins i Islandica I, Ithaca 1908, ved Halldór Hermansson. Her skal bare de viktigste anføres:

1. Árni Magnussons utkast med oversettelse og kommentar (se s. 2), først trykt i Árni Magnusson's Levned og skrifter, II, Kbh. 1930, s. 1—88. X.
2. Jón Sigurðsson, kritisk utg. med *A* som grunnlag, i Íslendinga sögur I, Kbh. 1843, s. 1—20. Stavemåten er rettet slik som „vi af andre . . . Skriftprøver fra 12te og 13de Aarhundrede kunne slutte os til at have været den ældste gjængse i Island". S. 362—383 sst. er trykt en nøyaktig kopi av *A* med fullstendig variantapparat fra *B*. J. S.s utgave er trykt opp flere ganger, bl.a. sammen med Landnámabók som b. 1. av Reykjavíkutg. av Íslendinga sögur.
3. Íslendingabóc, es Are prestr Þorgilsson gørþe. Finnur Jónsson bjó til prentunar, Kbh. 1887. Utg. er kritisk, teksten språklig revidert; i forordet gis litteraturhistorisk og paleografisk kommentar. Som tillegg er trykt Ariana fra andre skrifter.
4. Ares Isländerbuch, hg. von Wolfgang Golther, Halle 1892. 2. Aufl. 1923. (= Altnordische Sagabibliothek I). Teksten følger i det vesentlige F. J.s utg. 1887, men er kommentert. Golther gir en utførlig litterær innledning, og trykker som tillegg en rekke utdrag av isl. skrifter som nevner Are

eller synes å gå tilbake på hans verker, bl.a. Snorres biografi av Are i Heimskringlaprologen.

5. Ari Thorgilsson: The Book of the Icelanders (Íslendingabók). Ed. and translated with an Introductory Essay and Notes by Halldór Hermansson. Ithaca 1930 (= Islandica XX).

3. Skrifter om Ares Islendingabók.

Litteraturen om Are og hans verk er meget stor. For den som ønsker å fordype seg i emnet anbefales det å søke bibliografiske opplysninger i Islandica I, Ithaca 1908, hvor Halldór Hermannsson gir fullstendig bibliografi så langt. Senere litteratur: Eva Hagnell: Ares Islendingabok, Lund 1939; Einar Arnórsson: Ari fróði. Reykjavík 1942; Björn Sigfússon: Um Íslendingabók, Reykjavík 1944. I disse bøkene finner man kritisk referat av den videnskapelige diskusjon med henv. til tidsskriftart. m. m. Jón Jóhannesson: Gerðir Landnámabókar, Reykjavík 1941, drøfter spørsmålet om Ares befatning med „ur-Landnáma“ og forholdet mellom denne og Islendingabóks „ættartala“. I 1948, 800 år etter Ares død, hadde tidsskriftet Skírnir artikler om ham av Halldór Hermannsson og av Einar Ólafur Sveinsson.

God hjelp til den rettshistoriske kommentar fins i Ólafur Lárussons artikkel om Altinget i Árbók hins íslenzka ferðafélags 1930, og i Sigurður Nordal: Íslenzk menning I, Reykjavík 1942, s. 108—32.

4. Tekst og stavemåte.

Jón Erlendssons avskrifter er så pass nøyaktige at det er mulig å slutte seg til hvordan *M* har sett ut og omtrent hvor gammel den kan ha vært. Jón sier at „folk mener“ den var Ares eget manuskript. Det er en

overdrivelse. Árni Magnússon skrev i et annet ms, *AM 645 4to*, s. 7: „Are frode ætla eg hafi vered med sama skriftarlag sem þesse bök“. Han hadde aldri sett *M*, så han slutter fra ortografien i *A* og *B*. Der er også ganske stor likhet; *AM 645* må være fra etter 1200 da den inneholder biskop Þorláks jertegn. Enda nærmere i skrifttype synes *M* å ha stått *AM 655 4to VII*, et bruddstykke av Veraldarsaga, som vanlig blir satt til ca. 1200. *M* har formodentlig vært skrevet ca. 1200 den også.

Teksten har flere feil felles for *A* og *B*. De kan stamme fra *M*, men kan også komme av at Jón Erlendsson har hatt vanskelig for å lese det gamle håndskriftet og har lest feil begge ganger han skrev av. Følgende må sikkert stå for Jóns regning: mi⟨s⟩sagt skrevet nusagt, prol.; iocc skrevet iǫce *A* ioce *B*, prol.; firþcr (jfr. *1812*, s. 3) skrevet firþer, III 19, heitec skrevet heiter, epilog. i þegn (=þogn) IV 12 og vęllen̄ (=vǫllen̄) er e og o forvekslet. Andre ganger, som når ord er glemt (5 gr.), kan feilen godt ha vært der alt i *M*.

Are var blant de første som skrev islandsk med latinske bokstaver. Vi kan ikke med sikkerhet rekonstruere hans stavemåte i Íslendingabók; til nød kunne man etablere en sannsynlig *M*-tekst ved hjelp av *A* og *B* og de vink som *1812* gir om stavemåten i *M*'s-forelegg. Det er ikke overlevert svært mange håndskrifter fra før 1200, de som fins er innbyrdes forskjellige når det gjelder stavemåten, og ingen av dem har hver for seg noen strengt gjennomført „rettskriving“ heller. Hvordan Are selv har skrevet, vet vi ikke. Dessuten vet vi ikke hvor mange mellomledd det kan ha vært mellom Are og *M;* Íslendingabók ble meget lest og har sirkulert i avskrifters avskrifter i de 75 år som går mellom

urmanuskriptet og *M;* han som skrev *M* kan ha hatt et gammelt eksemplar å skrive av etter, men han kan også ha hatt et nytt med mange „generasjoner" bak seg. Derfor har jeg avstått fra å eksperimentere med en „restituert" tekst, så meget mer som eksperimentet alt er gjort og på en instruktiv måte av tidligere utgivere. Teksten i nærværende utgave er et avtrykk av *A* med de viktigste avvik i *B* anført som varianter. Hvor feil i *A* er rettet, er det nevnt i notene; den eneste forandring fra *A* som er gjort stilltiende, er at endelsen -ur hvor den fins, er rettet til -r.

5. Ares liv og verker.

Den eldste biografi av Are frode er den han selv gir i Islendingabók kap. IX. På denne bygger Snorre i prologen til Heimskringla, hvor han berømmer Are som en pålitelig historiker og som den første som skrev hér á landi at norrœnu máli frœði bæði forna ok nýia; Snorre gir også litt mer av Ares vita. Forfatteren av 1. grammatiske avhandling (midten av 12. årh.) nevner blant det første som ble skrevet på Island, þau en spaklegu frœði er Ari Þorgilsson hefir á bœkr sett af skynsamlegu viti; Are er den islandske historieskrivings far, hans verker betyr et vendepunkt i islandsk åndsliv.

Are var født vinteren 1067/68, sønn av Þorgils Gellisson og Jóreið, som var sønnedatters datter til Hallr á Síðu. Farsættens ættetavle har Are selv gitt som tillegg til Íslendingabók; gjennom landnámskvinnen Aud som hadde vært gift med kong Olav hvite i Dublin, kunne han føre sin ætt tilbake til Ynglingekongene i Uppsala, han var av samme ætt som de norske kongene. Síðu-mennene hørte også til Islands mest fremragende

ætter. Da Ares forfedre spilte en stor rolle i Islands politiske liv, kom hans ættetradisjon til å bli en viktig del av landets historie.

Ares far, Þorgils Gellisson, døde mens gutten var ganske liten; Are kom først til sin farfar Gellir, men også han døde snart, og 7 år gammel kom Are til oppfostring — i skole — hos Hallr i Haukadal, som har vært en slektning på morssiden. Hallr var født 996 (Íslb. kap. X), han døde 94 år gammel da Are hadde bodd hos ham i 14 år. Hvor Are så oppholdt seg etter at Hallr var død, vet vi ikke. Han var prest; vi vet også at han var gift, og at hans sønn og sønnesønn bodde på Snæfellsnes. Det sannsynlige er vel at han selv også har bodd der; det var farsættens hjemsted. Han døde 80 år gammel i 1148. Da han skrev Íslendingabók, formodentlig ca. 1125, har han vært henimot 60 år. Om han først tok på seg å skrive en bok i så høy alder, må en gå ut fra at han dengang alt lenge har samlet på forn frœði (jfr. Halldór Hermannsson, Íslandica XX, s. 40 ff.). Da han var prestelærd og kunne skrive, måtte det være rart om han ikke hjalp på hukommelsen med notater. Snorre gir i prologen til Heimskringla en slags innholdsfortegnelse til hans verker; av den og av prologen til Íslb. må vi slutte at han har skrevet adskillig mer enn den lille boken vi har. Det har iallfall vært en eldre Íslendingabók som har inneholdt ættartala og konungaæfi. Rester av den kan skimtes her og der i kongesagaene og i Landnámabók. Den videnskapelige diskusjon om Are og hans verk har for en stor del dreid seg om disse tapte skriftene. Björn M. Ólsen utpekte Are som forfatter av en „ur-Landnáma“ (Aarb. f. nord. Oldkyndighed 1893). Den siste som har gransket Landnámabók, Jón Jóhannesson (Gerðir Landnámabókar, 1941), har gitt

ham medhold; men han regner ikke første redaksjon av Landnáma som det samme som ættartala i Íslb.-prologen. Are har, mener han, skrevet sin Landnáma først etter at begge utgavene av Íslendingabók var ferdige. Det bør nevnes at Einar Ó. Sveinsson har påvist at Ævi Snorra goða er skrevet av Are. (Ísl. fornrit IV, s. XI—XIII).

Hva konungaæfi har vært, er heller ikke helt klart. Noen historikere regner med ganske fyldige opplysninger, som en „krønike" eller kortfattet saga, andre tenker seg at det bare var tørre „kongeramser". Nylig er spørsmålet drøftet om igjen av Siegfried Beyschlag (Konungasögur, Kbh. 1950, s. 180—189); han gjennomgår kritisk tidligere litteratur; selv regner han ikke med stort sagastoff, men med en utarbeidet kronologi, kongenes navn, ætt, alder, regjeringsår og død.

Om Ares stil og hans forhold til samtidig europeisk litteratur fins nyttige vink hos Björn Sigfússon: Um Íslendingabók.

Den eldre Íslendingabók må være skrevet mellom 1122 da Ketill ble biskop, og 1133 da Sæmundr fróði og biskop Þorlákr døde (Prologen, s. 15). Den har formodentlig sluttet med aldamót 1120 (kap. X). Men den yngre redaksjonen som vi har, tar også med lǫgsǫgumannen Goþmundr Þorgeirsson og hans 12 embetsår, dvs. 1123—34. Dersom dette ikke er et senere innskudd, hva de fleste utgivere mener, må den yngre utgaven være forfattet etter 1134, etter at to av dem som boken er skrevet for, var døde. Eva Hagnell vil datere boken etter 1134. Men en à jour-føring av kronologien er så vanlig i krøniker og annallignende verk fra middelalderen at det er rimelig å regne opplysningen om Goþmundr for et innskudd, når så meget

annet taler for det; setningen mangler i Kristnis saga som refererer Are; se Faks. utg. 1930, s. 38 f.

Halldór Hermannsson (Islandica XX: 38 ff.) og Guðmundur Finnbogason (Skírnir 1930: 107—15) har samtidig hevdet at det er en forbindelse mellom Ares Islendingabók og nedskrivingen av Kristenretten, at boken på en måte har hørt til lovens forarbeider. Kristenretten ble ferdig ca. 1125, og da skulle Íslendingabók være omtrent samtidig; den yngre redaksjon, som vi har, må ha fulgt like etter den eldre.

Schedæ Ara preſts froda.

⟨I⟩ſlenᴅiŋa boc gorþa ec fyrſt byſcopom ǫrum Þorlaki oc Katli. oc ſyndac bęþi þeim oc Sęmundi preſti. En meþ þvi at þeim licaþi ſva at hava eþa þar viþr auka þa scrifada ec þesa of et ſama far fyr vtan attar tolo oc conuŋa ęvi. oc iǫc*c* þvi er mer varþ ſiþan cuɴara oc nu er geʀ ſagt a þesi en a þeiʀi. En hvatki eſ *mi*⟨s⟩ſagt ef i froþom þesom þa er ſcyllt at hava þat helldr er ſaɴara reyniſc.

⟨H⟩alfdan Hvitbęiɴ Vpplenᴅiŋa conuŋr Sonr Olafs Tretelgio Svia conuŋs vaſ faþer ayſteinſ fretz faꜹþur Halfdanar ens millda oc enſ matar illa faꜹþur Goþroþar veiþi conuŋs faꜹþvr halfdanar enſ Svarta faꜹþur Harallz enſ Harfagra eſ fyrſtr varþ þes kynſ einn conuŋr at ollom Norvegi.

Iɴ hoc codice contiɴeɴtur capitŭla.

⟨F⟩ra Iſlanz bygþ i. fra laɴamſ moɴom ii. oc laga-ſetniŋ. frá Alþiŋis ſetniŋ iii. fra miseris tali iiii. fra fiorþvŋa deilld v. fra Grenlaɴᴢ bygþ vi. fra þvi er Criſtni kom a Iſland vii. fra byſcopom vtlendom viii. fra Iſleifi byſcopi ix. frá Gizori byſcopi ⟨x.⟩

---

5 attar] ættar *B*.
6 iǫcc] iǫce *A* ioce *B*. siþan *B*, sidan *A*.
8 mi⟨s⟩sagt] Árni Magnússon, nusagt *AB*.

Incipit Libellus Islandorum.

I. ⟨I⟩ſland bygþiſc fyrſt vr Norvegi a dogom Harallz enſ Harfagra, Halfdanar ſonar enſ Svarta. I þaɴ tiþ at ętlon oc tolo þeira Teitz foſtra mins þes maɴz er ec kunna ſpacaſtan ſonar Iſleifs byſcops. oc Þorkelſ fꜹþor broþor mins Gelliſ ſonar er laŋt muɴþi fram oc þoriþar Snorra dottor Goþa eſ bęþi vaſ marg ſpoc oc olivgfróþ eſ Iwar Ragnarſ ſonr Loþbrokar let drepa Eadmund eɴ Helga Eŋla conuŋ. En þat vaſ ᴅᴄᴄᴄʟxx. epter burþ Criſtz at þvi eſ ritiþ eſ i ſogo hanſ. Iŋolfr het maþr Noreɴ eſ ſaɴlega er sagt at føre fyrſt þaþan til Iſlandz. þa eſ Haralldr eɴ Harfagri var xvi. vetra gamall. En i aɴat ſiɴ ſǫ́m vetrom ſiþarr. Haɴ bygþi suþr i Raykiar vic. þar er Iŋolfſ hofþi kallaþr, fyr ꜹſtan Minþacſ ayri ſem hann kom fyrſt a land. en þar iŋolfs fell fyr veſtan Olfoſſ ǫ́ eſ hann lagþi ſina eigo a siþan. I þaɴ tiþ vaſ Iſland viþi vaxit a miþli fiallz oc fioro. þa voro her meɴ Criſtner þeir er Norþmeɴ kalla Papa. En þeir foro ſiþan a brꜹt af þvi at þeir villdo eigi veſa her viþ Hęiþna meɴ. oc leto epter bøcr irſcar oc biollor oc bagla. af þvi matti ſcilia at þeir voro meɴ Irſcer. En þa varþ fǫr manna mikil mioc vt hiŋat vr Norvege Til þes ᴠɴᴢ conuŋreɴ Haralldr baɴaþi af þvi at honom þotti Landauþɴ nema. þa ſęttuſc þeir a þat at hverr maþr ſcylldi giallda conuŋi v. avra ſa er eigi vęri fra þvi ſciliþr. oc þaþan føri hiŋat. En ſva er sagt at Haralldr vęri ʟxx. vetra conuŋr oc yrþi atrøþr. þꜹ hafa vpphòf veriþ at gialldi þvi eſ nu er kallat laɴdaurar. en þar gallzk ſtuɴdom meira en stuɴdom miɴa vnz Olafr eɴ Digri gorþi ſcyrt at hverr maþr ſcylldi giallda conuŋi halfa mork. ſa er føre a miþli Norvegſ oc Iſlaɴz. nema conor. eþa þeir meɴ eſ hann nęmi frá. Sva ſagþi Þorkell oſſ Gelliſ ſonr.

---

11 Noreɴ] Noręɴ *B*.

II. ⟨H⟩rollaugr ſonr Rꜹgvallz iarls a Møre bygþi auſtr a Siþv. þaþan ero Siþv meɴ komner.

Ketilbiorɴ Ketilſ ſonr maþr Norøɴ bygþi ſuþr at Moſſelli eno ǫfra. þaþan ero Moſſilliŋar comner.

Ǫþr dotter Ketils Flatnefs Herſis Norønſ bygþi veſtr i Bręiþa firþi. þaþan ero Bręiþfirþiŋar comner.

Helgi enn ᴍagri Norøɴ ſonr Eyvindar ꜹſtmaɴz byɢþi norþr i Eyiafirþi. þaþan ero Eyfirþiŋar comner.

En þa eſ Iſland vaſ viþa byɢt orþit. þa hafþi maþr ꜹſtrøɴ fyrſt Log vt hiŋat vr Norvegi ſa er Ulfliotr het. Sva sagdi Teitr oſſ. oc voro þa Ulfliótz Log kolloþ. Haɴ var faþer Guɴars er Diuppdœler ero comner fra i Eyiafirþi. En þav voro fleſt ſett at þvi ſem þa voro Golaþiŋs Log eþa rǫþ Þorleifs ens Spaca Horþa caraſonar voro til hvar viþ ſcylldi avca eþa af nema, eþa aɴaɴ veg ſetia. Ulfliotr var ꜹſtr i Lóni. En ſva er sagt at Grimr Geitſcor vęri foſtbroþer haɴſ sa er kaɴaþi Iſland alt at raþi haɴſ aþr Alþiŋi vęri att. en honom fecc hverr maþr pening til a landi her. en hann gaf fe þat siþan til Hofa.

III. ⟨A⟩lþiŋi vaſ sett at ráþi Ulfliotz oc allra Laɴzmaɴa þar er nu eſ. En aþr vas þiŋ a Kialarneſi þat eſ Þorſteiɴ Iŋolfſonr Lannáma mannz faþer Þorkels ᴍana Logſogo mannz hafþi þar oc hofþiŋiar þeir eſ at þvi hvrfv. En maþr hafþi ſecr orþit of þręls morþ eþa leyſiŋſ ſa er land atti i Blaſcogom hann es nefndr Þorer Croppin ſkeggi. En dottor ſonr hanſ eſ callaþr Þorvalldr Croppinſkeggi. Sa eſ for siþan i Auſtfiorþo oc breɴdi þar iɴi Guɴar broþor sinn. Sva sagþi Hallr Orœkioſonr. En sa het Kolr eſ myrþr vaſ. Viþ hann eſ keɴd gea

---

4 Mosfillingar]- fellingar *B*.
10 vr *B*, vr eller yr *A*.
29 Orœkio] o < a *A*.
30 myrþr *B*, myrdr *A*.

ſv eſ þar eſ kolloþ siþan Cols gea ſem hręen fuɴduſc. Land þat varþ ⟨siþan⟩ Allzheriar fe. En þat logþo Laɴdz meɴ til Alþiŋis nayzlo. Af þvi eſ þar Almeɴiŋ at viþa til alþiŋis i Scogom. oc a hęiþom hagi til Hroſſa hafnar. þat sagþi Ulfheþiɴ oſſ.

Sva hava oc spacer meɴ sagt at a lx. vetra yrþi Iſland albygt, ſva at eigi vęri meiʀ siþan þvi nęr tok Hramɴ Logſogo Hœngs ſonr Laɴama manſ. nęſtr Ulflioti oc hafþi xx. sumor. hann var vr Raŋar hverfi. þat var lx. vetrum epter drap Eadmundar conuŋſ. vetri eþa tveim aþr Haralldr en Harfagri yrþi da*v*þr at tolo Spacra maɴa. Þorareɴ Raga broþer ſonr Ǫleifs Hialta toc Logſogo nęſtr Hramni. oc hafþi onnor xx. haɴ vaſ borgfirþ*cr*.

IV. ⟨T⟩hat vaſ oc þa eſ ener Spocoſto meɴ a laɴdi her hofþo taliþ itveim miſſerom fiora daga eɴſ fiorþa huɴdraþſ. þat verþa vicur ii eɴſ ſetta tegar en monoþr xɪɪ. þritøgnattar oc dagar iiii. umbfram. þa mercþo þeir at Solargangi. at sumar et munaþi aptr til varſ enſ en þat cuɴne eŋi ſegia þeim at degi einom vaſ fleira en heilom vicom gegɴdi i tveim miſſerom oc þat olli. Enn maþr het Þorſteiɴ Surtr haɴ vaſ Breiþfirþſcr sonr Hall-

Gks 1812: Ener spocosto menn a íslandi hugþo tal i tueim misserom. CCC. daga. oc IIII-a, þat verþa vicor .II. ens setta tegar en monoþr. XII. XXX nattar oc dagar. IIII. umbfram. þa merkþo þeir at solar gangi at sumar munaþi aftr til várs. En þat kunni engi þeim at segia at degi einom vas meiʀ an vicom gegndi oc þat olli. En maþr breiþfirþcr hét þórsteiɴ surtr. hann vas sonr hallsteiɴs.

2 siþan *B*, ÷ *A*.
8 nęstr] nęst *B*.
9 hafþi *B*, hafdi *A*. vr] ur *B*. vr eller yr A.
13 -firþcr] -firþer *AB*.
15 taliþ] talit *B*.

stęins Þorolpſſonar morſtrar ſceggia Landnama mans; oc Oſcar Þorsteins dottor enſ rauþa. Hann draymþi þat at hann hygþiſc veſa at Logbergi þa es þar var fiolment oc vaca. enn hann hugþi alla menn aþra ſofa. en siþan hvgþiſc hann sofna. en hann hugþi þa alla aþra vacna. þan draum reþ Oſyfr Helgaſonr moþor faþer Gellis Þorkelsſonar ſva at aller menn myndi þǫgn varþ⟨a⟩ meþann hann męllti at Logbergi. en siþan eſ hann þagnaþi at þa myndi aller þat róma es hann hefþi męllt. Enn þeir voro baþer Spaker menn mioc. Enn ſiþan eſ men qvomo til þiŋſ þa leitaþi hann þes ráþs at Logbergi at et ſiaunda hvert sumar scylldi auka vicu oc freiſta hve þa hlyddi. En ſva sem Oſyfr reþ draumenn þa vǫcnoþo aller men viþ þat vel. oc vas þa þat þegar i Log leidt at raþi Þorkels mana. oc annara spacra manna. At retto tali ⟨ero⟩ i hverio are v. dagar enſ fiorþa hunþraþs ef eigi ef Hlaup ár. en þa einom ſleira. Enn at ǫro tali verþa iiii. En þa es aycſc at ǫro tali et ſiaunda hvert

---

þorolps. sonar Mostrar sceggia, þes er nam þorsnes lond oc oscar. þorsteins dottor ens rauþa. AN dreoymþi at han væri at logbergi þa es þar vas fiolment, oc vaka; en hann hugþi alla menn aþra sova. En siþan hugþesc hann sovna en alla aþra vacna. E⟨n⟩ þan draum réþ osyvr. helga. sonr. Suat aller menn myndo þegia meþan hann melti. at logbergi. En siþan es hann þagnaþi þa myndo aller roma. þat es. hann hafþe melt. þa como menn til þings oc leitaþi hann þess at logbergi at et. VII. huert sumar scyldi auka vico. oc freista huesso hlyddi. En men toko vel under.

---

1 Morstrar-] Mostrar- *B.*

5 alla] + menn *B.*

7 þogn varþa] E. Magnusson, Hoffory, Golther, Halld Hermannsson m. fl. þagna viþ AM, FJ m. fl., þegn varþ *AB.*

16 ero] ÷ *AB.*

ár vico en øngo at hinu þa verþa vii. ǫr ſaman iamɴ loŋ at hvorotveggia. En ef hlaupǫr verþa ii. a miþli þeira eſ ꜹka ſcal þa þarf ꜹca et setta.

V. ⟨Þ⟩iŋa dęilld mikil varþ á miþli þeira Þorþar Gellis sonar Olęifs feilaɴſ vrbręiþa firþi. oc Odz þes er kallaþr var Tuŋu Oddr. haɴ var Borgfirþſcr. Þorvalldr sonr hans vas at breɴo Þorkels bluɴketils ſonar meþ Hœſna Þori i Ǫʀɴolfs dali, en Þorþr Geller varþ hofþiŋi at soceɴe, af þvi at Herstęinn Þorkelſ ſonr Bluɴketilſ ſonar atti Þorunni svſtordottor hans. Hon vas Helgo dotter oc Guɴarſſ syster Iofriþar es Þorstęinn atti Egilsſonr. En þeir voro sotter a þiŋi þvi es var i Borgarfirþi i þeim staþ es siþan es kallat Þiŋnes. Þat voro þa log at vigſacar skylldi sœkia a þvi þiŋi eſ nęſt vaſ vett vaŋi. En þeir borþoſc þar oc matti þiŋiþ eigi heyiaſc at logum. Þar fell Þorolfr Refr broþer Ǫlfs i Dolom vr liþi Þorþar Gellis. En siþan foro sacarnar til Alþiŋis. Oc borþuſc þeir þar þa eɴ. þa fellu meɴ vr liþi Oddz. enda varþ secr haɴ Hœſna Þorir oc drepiɴ siþann. oc fleiri þeir ⟨es⟩ at breɴᴠɴɪ vǫro. Þa talþi Þorþr Geller tǫlo vmb at logbergi. Hve illa moɴom gegndi at fara i ocuɴ þing at ſœkia of vig eþa harma sína. oc talþi hvat honom varþ fyrir aþr hann mętti þvi mali til laga coma. oc qvað

Hþs: Þórðr gellir talaði þá langa tǫlu ok snjalla at Lǫgbergi ok tjáði þat hversu illa at mǫnnum gegndi þat at fara í ókunnig þing at sœkja um víg eða harma sinna at reka, ok sagði nú hversu mikit at honum varð fyrir áðr hann gat þessu máli til skila komit, ok kvað mǫrgum

---

1 ár] at *A*, at *B*.
14 vangi] vagi *AB*.
15 þingiþ] þingit *B*.
16 vr] *B*, vr eller yr *A*.
19 es ÷ *AB*.
23 mętti] matti *B*.

ymiſſa vandrębi møndo verþa ef eigi reþiſc bœtr a. Þa vas landino ſcipt i fiorþuŋa. sva at iii. vrþu þing i hveriom fiorþungi. oc scylldu þiŋunautar ęiga hvar ſac ſocner saman. Nema i Norþlendinga fiorþungi voro iiii. af þvi at þeir vrþv eigi a aɴat ſatter. þeir er fyr norþan voro Eyiafiorþ villdu eigi þangat sœkia þiŋiþ oc eigi i Scagafiorþ þeir es þar voro fyr vestan. en þo scylldi iǫfn domnefna oc Logretto scipon vr þeira fiorþungi ſem or einom hveriom oþrom. Enn siþan voro sett fiorþuŋar þiŋ. Sva sagþi oſſ Vlfheþinn Guɴars ſonr Logſogomaþr. Þorkell ᴍane Þorſteinſſonr Iŋolfs sonar toc Logſogo epter Þorarinn Raga broþor. oc hafþi xv. sumor. Þa hafþi Þorgeir at Lioſavatɴi Þorkelſſon xvii. sumor.

VI. ⟨L⟩and þat eſ kallat eſ Grœnland faɴzc oc bygþiſc af Iſlande. Eirikr eɴ rauþe het maþr Breiþfirdſcr es for vt heþan þángat. oc nam þar land er ſiþan es kallaþr

---

manni mein mundu at verða þessu vandræði ef eigi væri bœtr á ráðnar; „fyrir því“, sagði hann, „at hér til hafa lǫg verit at sakar skal sœkja á því þingi er næst er vetfanginu.“ En þá er landinu var skipt í fjórðunga, var svá skipat at þrjú váru þing í fjórðungi hverjum, nema í Norðlendingafjórðungi váru fjǫgur, ok því svá at þeir urðu eigi á annat sáttir; þeir er váru fyrir norðan Eyjafjǫrð, vildu eigi þangat sœkja þing, enda eigi í Skagafjǫrð þeir er fyrir vestan váru; en þó skyldi jafnan dóm nefna á alþingi ór þeira fjórðungi sem ór einhverjum ǫðrum. Af því skal einn maðr þaðan sitja fyrir forráðsgoðorð, at þeir goðar vildu allir setit hafa. En síðan váru sett fjǫrðungsþing. Svá sagði mér Úlfheðinn Gunnarsson.

---

6 þingiþ] þingit *B*. 15 -firdscr] d o. l. *A*, -firþscr *B*.
12 hafþi (1) *B*, hafdi *A*.

Eiriksfiorþr. Han gaf nafn landino oc kallaþi Grœnland. oc qvaþ men þat myndv fyſa þangat farar at landiþ ǽtti nafn gott. Þeir fundo þar mana viſter bęþi auſtr oc veſtr a landi. oc kęipla brot oc steinſmiþi þat eſ af þvi ma ſcilia at þar hafþi þeſſconar þióþ fariþ eſ Vinland hefir bygt oc Grœnlendingar calla Screliŋa. En þat vas es hann toc bygva landiþ xiiii. vetrom eþa xv. fyrr en Criſtni qvæme her a Iſland at þvi er sa talþi fyrer Þorkeli Gelliſſyni a Grœnlandi er sialfr fylgþi Eirike enom Rauþa vt.

VII. ⟨O⟩lafr rex Trygvaſonr Olafsſonar Harallzſonar enſ Harfagra com criſtni i Noreg, oc a Iſland. hann sendi hingat til lanz preſt þann er het Þangbrandr. oc her kendi mǫnnom criſtni oc ſkirþi þa alla es viþ tru toco. En Hallr a Siþu Þorsteins ſonr let ſciraſc ſnimhendis oc Hiallti Sceggiasonr yr Þiorsardali. oc Gizor en Hviti Teitz ſon Ketilbiarnarſonar fra Moſſelli. oc marger hófþiŋiar aþrer. Enn þeir voro þo flęiri es í gegn męlto oc neitto. Enn þa er hann hafþi her veriþ einn vetr eþa ii. þa for hann a braut. oc hafþe vegit her ii. menn eþa iii. þa er hann hofþo nidt. En hann ſagþi conuŋinom Olafi eſ hann com auſtr allt þat es her hafþi yfir hann giŋiþ. oc let orvęnt at her mundi criſtni en tacaſc. En hann varþ viþ þat reiþr mioc. oc ętlaþi at lata męiþa eþa drepa oſſa landa fyrer þa eſ þar voro auſtr. En þat sumar et sama qvomo vtan heþan þeir Gizor oc Hiallti oc þogo þa vndan viþ conuŋenn. oc heto honom vmbſyſlo ſini til a nyia lęic at her yrþi enn viþ Criſtnini tekit. oc leto ser eigi annars von en þar mundi hlyþa. En et nęſta ſumar epter foro þeir

---

2 landiþ] landit *B* ætti] þætti *B*.
4 kęipla] keifla *AB*, f utydelig *A*.
7 landiþ] landit *B*.
20 hafþé *B*, hafdi *A*.
23 gingiþ] gingit *B*.

auſtan oc preſtr sa es Þormoþr het. oc qvomo þa i VeſtmaNa eyiar eſ x. vicur voro af sumri oc hafþi allt fariſc vel at. Sva qvad Teitr þann ſegia es sialfr var þar. þa vas þat męlt et nęſta sumar aþr i Logom at meN scylldi sva coma til Alþingis es x. vikur vęri af sumri. en þangat til qvomo viku fyrr. Enn þeir foro þegar inn til meginlaNz oc ſiþan til Alþingis. oc goto at Hiallta at hann vas epter i Laugardali meþ xii maN. af þvi at hann hafþi aþr secr orþit fiorbꜹgſ maþr et nęſta sumar a Alþingi of goþgo. Enn þat vaſ til þes haſt at hann qvad at Logbergi qviþling þenna. Vil ec eigi goþ gøyia gray þykir mer Frayia. Enn þeir Gizor foro vnz þeir qvomo i ſtaþ þann i hia Olfoſs vatni es kallaþr es Vellankatla. oc gørþo orþ þaþan til þings at a mot þeim scylldi coma aller fulltings meN þeira. Af þvi at þeir hofþo spurt at andſcotar þeirra villdi veria þeim vigi þingvǫllenn En fyrr en þeir føri þaþann þa kom þar riþandi Hiallti oc þeir er epter voro meþ honom. En siþan riþv þeir a þingit oc qvomu aþr a mót þeim frændr þeira oc viner sem þeir hofþo ęſt. En ener heiþnu meN Hvrſu ſamann meþ alvępni. oc hafþi ſva nęr at þeir myndi beriaſt at ⟨eigi⟩ of ſa a miþli. En annaN dag epter geingu þeir Gizor oc Hiallti til Logbergs. oc bǫro þar vpp erindi sin. Enn ſva er sagt at þat bęri fra hve vel þeir męltu. En þat gørþiſc af þvi at þar nefnþi annar maþr at oþrom vatta. oc sogþvsk hvarer vr Logom viþ aþra ener Criſtnu meN oc ener Heiþno. oc giŋo siþan fra Logbergi. Þa boþo ener criſtno meN Hall a Siþo at hann ſcylldi log þeira vpp ſegia þav eſ criſtnenne scyllde fylgia. Enn hann

3 var] vas *B*.
9 hafþi *B*, hafdi *A*.
17 -vǫllenn] -vęllenn *AB*.
22 beriast] -sc *B*. eigi] ÷ *AB* (åpen plass).
27 vr] vr eller yr *AB*.
28 boþo *B*, bodo *A*.

leyſtiſc þvi vndan viþ þa at hann caypti at Þorgeiri Logſogo maNi at hann scylldi vpp ſegia. en hann vas enn þa heiþinn. En siþan es meN qvomo i bvþer þa lagþiſc hann niþr ÞorgeiR. oc bręiddi felld sinn a sic. oc hvilþi þann dag allann oc nottena epter oc qvad ecke orþ. En of morgoneN epter settiſc hann vpp oc gørþi orþ at meN scylldi ganga til Logbergis. Enn þa hof hann tolo sina vpp eſ meN qvomo þar. oc sagþi at honom þotti þa comit hag maNa i ǫnytt efni ef meN scylldi eigi hafa aller log ęin a landi her. oc talþi fyrer moNom a marga vega at þat scylldi eigi láta verþa. Oc ſagþi at þat muNdi at þvi oſætti verþa eſ viſa von vas at þęr barſmiþer gørþiſc a miþli manna eſ landeþ eyddiſc af. HaN sagþi fra þvi at conuŋar vr Norvegi oc vr Danmorco hofþo haft ofriþ oc oRostor a miþli sin laŋa tiþ til þes vnz laNzmeN gørþo friþ a miþli þeira þott þeir villdi eigi. Énn þat ráþ gørþiſc sva at af stundu senduſc þęir gerſemar a miþli. enda hellt friþr sa meþann þeir lifþv. En nv þykker mer þat ráþ qvaþ hann at ver latem oc eigi þa raþa er meſt vilia i gegN gaNgaſc. oc miþlom sva mǫ́l a miþli þeira at hverer tvegio haꝩi nacqvat sins máls. oc hoꝩom aller ein Log oc ęin siþ. Þat mon verþa satt eſ ver ſlitom i sundr Logen at ver monom ſlita oc friþeN. En hann lauc sva mali sino at hvarer tveggio iotto þvi at aller scylldi ein Log haꝩa þav sem hann reþi upp at segia. Þa vas þat męllt i logom at aller meN scylldi Criſtner veſa oc scirN taca þeir er aþr voro oſcirþer a landi her. En of barna vtburþ scylldo standa en forno log oc oꝩ hroſſakiotz át. Scylldo meNN blota a lavn ef villdo. en varþa fiorbaugs garþr ef vottom of qvæmi viþ. Enn siþar fom vetrom var sv heiþni af numen sem onnor.

14, 15 vr (bis) *B*, vr eller yr *A*.
23 mon] mun *B*.
26 segia *B*, seigia *A*.
30 ov] of *B*.

þeɴa atburþ ſagþi Teitr oſſ at þui er criſtni com a Iſland. En Olaꝩr Tryɢvaſon fell et sama svmar at sogo Sęmundar preſtz. þa barþiſc hann viþ Svein Harallz ſon. Dana conung. oc Olaꝩ en Sønſca Eiricſſon at Vpſolum Svia conuŋs oc Eiric eſ ſiþan, vas iarl at Norvegi Hǫconarſon. Þat vas cxxx. vetrum epter drap Eadmundar. enn ᴍ. epter burþ Criſtz at alþyþo tali.

VIII. ⟨T⟩hesi ero noꝩɴ byſcopa þeira es veriþ hafa a Iſlandi utlender at sogo Teitz. Friþrecr com i heiþni her. En þeser voro siþann. Biarnharþr enn bócvíſi v. ǫr. Colr fǫ ǫr. Hroþolꝩr xix. ǫr. Jáhan eɴ irſki fǫ or. Biarnharþr xɪx. or. Heinrecr ii. or. Enn qvomo her aþrer v. þeir eſ byſcopar qvoþoſc veſa. Ornolfr oc Goþiſcolcr. oc iii. Ermſkir Petrus oc Abraham oc Stephanus.

Grimr at Moſſelli Svertingſſon toc lágsogo epter Þorgeir. oc hafþi ii. Sumor. En þa fecc hann loꝩ til þes at Scapti Þoroddz ſonr hefþi syſtor son hanſ af þvi at hann vaſ háſmęltr sialꝩr. Scapti hafþi Logſogo xxvii. sumor. Hann setti fimtar doms Log. oc þat at engi vegandi scylldi lyſa vig a hendr oþroni maɴi en ſer. En aþr voro her slic log of þat sem i Norvegi. A hanſ dogom vrþo marger hofþingiar oc rikismeɴ seker eþa Landflotta of vig eþa barſmiþer af rikis sǫcom hanſ oc landſtiórn. En hann andadiſc a eno sama are oc Ǫlaꝩr en Digre fell Hᴀʀallz ſonr Goþroþarſonar Biarnarſonar Harallzſonar ens Harfagra. xxx. vetrum siþar en Olaꝩr felli Tryɢvaſonr. Þa toc Steiɴ Þorgeſtez sonr Logſogo oc hafþi iii. svmor. Þa hafþi Þorkell Tiorvaſonr xx. sumor. þa hafþi Geller Bolvercſ ſonr ɪx. sumor.

---

2 Olavr] -vur *A*, -fr *B*.
8 es] ed *AB*. qvoþosc] -dosc *A*, -þusc *B*.
16 lov] lof *B*.
18 sialvr] -fr *B*.
25 Ǫlavr] Olafr *B*.

IX. Iſleifr Gizorarſonr ens Hvíta vas vigþr til byſcops a dogom Harallz Norvegs conuŋs Sigurþarſonar Halfþanarſonar Sigurþarſonar Hriſa Harallz ſonar ens Harfagra. Enn es þat ſó hofþingiar oc goþer meɴ at Iſleifr vas myklo nytri en aþrir keɴimeɴ þeir es a þviſa laɴdi nęþi þa selldo honom marger sono sína til læringar oc leto vigia til presta. þeir vrþu siþan vigþer ii. til byſcopa. Collr er var i Vic auſtr. oc Ioan at Holom. Iſleifr atti iii. ſono. þeir vrþv aller hofþiŋi⟨ar⟩ nyter. Gizor byſcop oc Teitr preſtr faþer Halls oc Þorvalldr Teit fœddi hallr i Haukadali. Sa maþr es þat vas almęlt at milldaſtr vęri oc agęſtr at goþo a landi her olęrþra maɴa. Ec kom oc til Halls vii. vetra gamall. vetri epter þat es Geller Þorkelsſonr foþor faþer minn oc foſtri andaþiſc. oc vaſc þar xiiii. vetr. Guɴar en Spaci hafþi tekit Logſogo þa es Geller let af. oc hafþi iii. Svmor. þa hafþi Colbeiɴ Floſaſon vi. Þat sumar er hann toc Logsogo fell Haralldr rex a Englandi. Þa hafþi Geller i aɴat sinn iii. Sumor. þa hafþi Guɴarr i aɴat sinn i. sumar. þa hafþi Sighvatr Surtsſonr Syſtorson Colbeins viii. A þeim dogom com Sęmundr Sigfuſſonr suɴann af Fraclandi hingat til landz oc let siþann vigiaſc til preſtz.

Iſleifr vaſ vigþr til byſcops þa es hann vas fim tøgr. þa vas Leo ſeptimus pave. En hann vas en nęſta vetr i Norvegi oc for siþan vt hingat. En hann andaþiſc i Scalahollti þa es hann hafþi allz verit byſcop iiii. vetr oc xx. Sva sagþi Teitr oſſ. þat var a Drottins dęgi vi. nottom epter Hatiþ þeira Petars oc Pǫls ʟxxx. vetra epter Olaꝩſ fall TryɢvaÌonar. þar vas ec þa meþ Teiti foſtra minom xii. vetra gamall. En Hallr sagþi oſſ ſva eſ bęþi vas minnigr oc olyginn oc mundi sialfr þat es

10 þorvalldr] -vallz *AB*. 30 Olavs] Olafs *B*.
19 sumor < sumar *A*, sumur *B*.

hann var ſcirþr at Þangbranþr ſcirþi hann þrevetrann. en þat vas vetri fyr, en cristni vęri her i log tekinn. En hann gørþi bv þritogr oc bio lxiiii. vetr i Haukadali. oc hafþi xciiii. vetr þa eſ hann andaþiſc. en þat vas of Hotiþ Martens byſcops a enom x. vetri epter andlat ⟨Isleifs⟩ byſcops.

X. ⟨G⟩izor byſcop sonr Iſleifs vas vigþr til byſcops at bœn laɴz maɴa a dogom Olaꝩs conuŋs Harallzſonar ii. vetrom epter þat es Iſleifr andaþiſc. þann vas hann annan her a landi en annan a Gautlandi. En þa vas namɴ haɴſ rętt at hann het Giſroþr. Sva sagþi hann oſſ. Marcus Sceɢiaſonr hafþi Logſogo nęſtr Sighvati oc toc þat sumar es Gizor byſcop hafþi einn vetr veriþ her a landi. en for meþ iiii. sumor oc xx. At haɴſ sogo er ſcrifoþ ęvi allra Logsogo manna a boc þesi þeira es voro fyrer vart minni. Enn honom sagþi Þorarinn broþer haɴſ oc Sceggi faþer þeira oc fleiri spaker meɴ til þeira ęvi es fyrer haɴſ minni voro. at þvi es Biarni eɴ spaki hafþi sagt. foþor faþer þeira es mundi Þoraren Logſogo maɴ oc vi. aþra siþann. Gizor byſcop vas aſtſęlli af ǫllom Lᴀɴᴢᴍᴏɴᴏᴍ en hver maþr aɴara. Þeira es ver vitem her a landi hafa veriþ. Af aſtſęlþ haɴſ oc af tolom þeira Sęmundar meþ umbraþi Marcus Logſogo maɴᴢ vas þat i Log leidt at aller meɴ tolþo oc virþo alt fe sitt oc soro at rett virdt vęri hvart sem vas í Lonþom eþa í lauſa aurum oc gørþo tiuɴd af siþann. Þat ero míclar iartecner hvat hlyþner laɴᴢmeɴ voro þeim maɴi es hann com þvi framm at fe allt vas virdt meþ Svarþogom þat es a Iſlande vas oc landet sialſt. oc Tiunder aꝩ gǫrvar. oc Log a lógþ at sua scal veſa meþan Iſland

6 Isleifs] ÷ *AB*.
7 vas] var *B*.
8 Olavs] ·fs *B*.
20 vas] var *B*.
22 vitem] vitam *AB*.

es bygt. Gizor byſcop let oc Log leggia a þat at stoll byſcopſ þeſs es a Iſlandi vęri scylldi i Scalahollti veſa en aþr vas hvergi. oc lagþi han þar til stolſins Scalaholltz land oc margra cynia auþœfe ǫnnor. bęþi i londom oc i lauſom aurom. Enn þa es honom þotti sa staþr hava vel at aꝛþœvom þroazk. þa gaf hann meir enn fiorþung byſcopſdoms sins til þes at helldr vęri ii. byſcops stolar a landi her enn einn sva sem Norþlendiŋar ęſtu hann til. Enn hann hafþi áþr latet telia buendr a landi her. oc voro þa i Auſtfirþiŋa fiorþuŋi vii. hundroþ heil. En i Raŋęinga fiorþuŋi x. En i Breiþ⟨firþ⟩iŋa fiorþungi ix. En i ayfirþiŋa fiorþungi xii. En otalþer voro þeir eſ eigi ǫtto þiŋfarar caupi at gegna ov allt Iſland.

⟨U⟩lꝩheþin Gunarſ ſonr ens spaca toc Logſogo epter Marcus. oc hafþi ix. sumor. Þa hafþi Bergþorr Hramfnſſonr vi. En þa hafþi Goþmundr Þorgeirſſonr xii. sumor. Et fyrsta sumar es Bergþor ſagþi log vpp vas nymęli þat gortt. at Log ǫr scylldi scriꝩa a bóc at Haꝩliþa moſſ ſonar of vetren epter at sogo oc vmbraþi þeira Bergþors oc anara spacra mana, þeira er til þes voro tecner. Scylldu þeir gørua nymęli þaꝛ ǫll i logom er þeim Litiſc þau betri en en forno Log. Scylldi þau segia vpp et nęſta sumar epter i Logretto. oc þau oll hallda es enn meire hlutr mana męlti þa eigi gegn. En þat varþ at framfara. At þa vaſ scriꝩaþr Vigſloþi, oc margt anat i Logom. oc sagt vpp i Logretto aꝩ kennimonom of sumar et epter. En þat licaþi ollom vel. oc męllti þvi mangi igegn. þat vas oc et fyrsta sumar es Bergþor sagþi Log vpp, þa vas Gizor byſcop ǫþiŋførr af sott, þa sendi hann orþ til Alþiŋis vinom sinom oc hofþingiom at

1 es] er *B*.
14 ov] of *B*.
15 Ulv-] Ulf- *B*.
26 scrivaþr] scrifaþur *B*.
27 av] af *B*.

biþia scylldi Þorlac Runolfſon Þorleikſſonar broþor Halls i Haukadali at hann scylldi lata vigiaſc til byſcops. En þat gerþo aller sva sem orþ haɴſ qvomo til. oc fecſc þat af þvi at Gizor hafþi sialꝩr fyrr mioc beþit. oc for hann vtan þat sumar. en kom vt et nęſta epter oc vas þa vigþr til byſcops Gizor vas vigþr til byſcops þa es hann var fertogr. Þa vas Gregorius ſeptimus pape. En siþaɴ vas hann en nęſta vetr i Danmorco. oc kom oꝩ sumariþ epter hiŋat til laɴz. En þa es haɴ hafþi veriþ xxiiii. vetr byſcop sua sem faþer haɴſ. þa vas Ioan Ǫgmundarſonr vigþr til byſcops fyrstr til stols at Holom. Þa vas hann vetri miþr en half*ſex*togr. En xii. vetrom siþar þa eſ Gizor hafþi alls veriþ byſcop xxxvi. vetr. þa vas Þorlacr vigþr til byſcops. hann let Gizor vigia til stóls i Scalahollti at ser liꝩanda. þa vas Þorlacr ii. vetrom meir en xxx. En Gizor byſcop andaþiſc xxx. nottom siþar i Scala hollti a enom þridia deigi i vicu ⟨v.⟩ ᴋalend Junii.

A þui are eno sama obiit Paſchalis ſecundus pape fyʀ en Gizor byſcop. Oc Baldvine Jorſala conuŋr. oc Arnalduſ patriarcha i Hieruſalem. oc Philippus Svia conuŋr. En siþar et sama sumar Alexiuſ Grikkia conuŋr. þa hafþi hann xxxviii. vetr setiþ at stoli i Miclagarþi. En ii vetrom siþar varþ allda mót. Þa hofþo þeir Eyſteiɴ oc Sigurþr veriþ xvii. vetr conuŋar i Norvegi epter Magnus foþor siɴ Olafsson Harallzſonar. Þat vas cxx. vetrum epter fall Olafs Tryɢᴠaſonar. enn ccl. epter dráp Eadmundar Eŋla conuŋſ. Enn ᴅxvi. vetrum epter andlat Gregorius pava þes es criſtni com a England at þui es taliþ es. En hann andaþiſc a oþro are conuŋdoms Foco kęiſara. ᴅciiii vetrom epter burþ

4 sialvr] sialfur *B.*
7 pape < pave *A*, pape *B.*
8 ov] of *B.*
12 half-sextogr] -fertogr *AB.*
18 .v. ÷ *AB.*
23 setiþ *A*, setit *B.*

Criſtz at almana tali. þat verþr allt saman mcxx or. Her lyxc ſia boc.

þetta es cyn byſcopa Iſlendiŋa oc ættar tala.

⟨K⟩etilbiorn landnams maþr sa es bygþi suþr at Moſſelli eno øꝩra vas faþer Teitz foþor Gizorar enſ Hvita foþor Iſleifs es fyrstr vas byſcop i Scalahollti foþor Gizorar byſcops.

⟨H⟩rollaugr Landnams maþr sa es bygþi auſtr a Siþu a Breiþabolſtaþ vas faþer Ozorar foþor þordiſar moþor Halls a Siþo foþor Egils foþor þorgerþar moþor Ioanſ es fyrſtr vas byſcop at Holom.

Oþr landnams cona es bygþi veſtr i Breiþafirþi i Hvammi vas moþer þorsteins enſ rauþa foþor Oleiꝩs Fęilans foþor þorþar Gelles foþor þorhilldar riupu moþor þorþar Heſthofþa foþor Carlſeꝩnes foþor Snorra foþor Hallf⟨r⟩iþar moþor þorlacs es nu es byſcop i Scalahollti nęſtr Gizori.

⟨H⟩elgi en magri Landnama maþr sa es bygþi norþr i Eyiafirþi i Criſtneſi vas faþer Helgo moþor Einarſſ foþor Eyiolfs Valgerþar sonar foþor Goþmundar foþor Eyiolꝩs foþor þorsteins foþor Ketils es nu es byſcop at Holom nęſtr Ioani.

þesi ero nofn laŋfeþga yngliŋa oc breiþfirþiŋa.

I. ⟨Y⟩ngui Tyrkia conuŋr. ii. Niǫrþr Svia conuŋr. iii. Frayr. iiii. Fiolner sa er do at Friþ fróþa. v. Svegþer. vi. Vanlandi. vii. Uiſbur. viii. Domaldr. ix. Domar. x. Dygve. xi. Dagr. xii. Alrecr. xiii. Agne. xiiii. Yngvi. xv. Iorundr. xvi. Aun en gamli. xvii. Egill vendilcraca.

---

5 øvra] øfra *B*.
13 Oleivs] Oleifs *B*.
14 þorþar] et kors o. l. *AB*. Carlsevnes] -efnis *B*.
16 Hallfriþar] -fiþar *AB*.
20 Goþmundar] et kors o. l. *AB*. Eyiolvs] -fs *B*.
25 Friþ *B*, Frid *A*.

xviii. Ǫttar. xix. Aþiſll at vppſolom. xx. Eyſteinn. xxi. Yngvar. xxii. brꜹt ǫnundr. xxiii. Ingialldr en illraþi. xxiiii. Olaꝩr Tretelgia. xxv. Halfdan Hvitbein vpplendinga conuŋr. xxvi. Goþroþr. xxvii. Olafr. xxviii. Helgi. xxix. Iŋialldr dottor sonr Sigurþar Ragnars ſonar Loþbrócar. xxx. Oleiꝩr en Hviti. xxxi. Þorſtein enn rauþi. xxxii. Oleifr Feilan es fyrſtr bygþi þeira a Islandi. xxxiii. Þorþr Geller. xxxiiii. Eyiolfr es skirþr vas i elli sini þa es Criſtni com a Iſland. xxxv. Þorkell. xxxvi. Geller faþer þeira Þorkelz foþor Branz oc Þorgils foþor mins enn ec heite*c*. Are.

---

3 Olavr] Olafur *B*.
6 Oleivr] Oleifur *B*.
11 heitec] heiter *AB*

Lǫgsǫgumanna-tal.

Hramn Ketilssonr hœings	930 – 949
Þórarinn Ragabróðir	950 – 969
Þorkell máni Þorsteinssonr	970 – 984
Þorgeirr Liósvetningagoði	985 – 1001
Grímr Svertingssonr	1002 – 1003
Skapti Þóroddssonr	1004 – 1030
Steinn Þorgestssonr	1031 – 1033
Þorkell Tiǫrvasonr	1034 – 1053
Gellir Bǫlverkssonr	1054 – 1062
Gunnarr spaki	1063 – 1065
Kolbeinn Flosasonr	1066 – 1071
Gellir Bǫlverkssonr	1072 – 1074
Gunnarr spaki	1075
Sighvatr Surtzsonr	1076 – 1083
Markús Skeggiasonr	1084 – 1107
Ulfheðinn Gunnarssonr	1108 – 1116
Bergþórr Hramnssonr	1117 – 1122
Guðmundr Þorgeirssonr	1123 – 1134

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S

Utkommet i samme serie:

SNORRI STURLUSON

EDDA

Utgitt av Anne Holtsmark

og Jón Helgason

HRAFNKELS SAGA FREYSGOÐA

Udgivet af Jón Helgason

FORTÆLLINGER FRA LANDNÁMABÓK

Udgivet af Jón Helgason

EDDADIGTE I VOLUSPÁ HÁVAMÁL

Udgivet af Jón Helgason

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S
OSLO